

Visų įtraukiojo ugdymo mokinių pasiekimų gerinimas

Galutinė jungtinė ataskaita

EUROPEAN AGENCY
for Special Needs and Inclusive Education

VISŲ ĮTRAUKIOJO UGDYMO MOKINIŲ PASIEKIMŲ GERINIMAS

Galutinė jungtinė ataskaita

RAISING THE ACHIEVEMENT
OF ALL LEARNERS IN INCLUSIVE EDUCATION

Europos specialiojo ir inkluzinio ugdymo plėtros agentūra (Agentūra) yra nepriklausoma ir savarankiška organizacija. Agentūrą bendrai finansuoja valstybių narių švietimo ministerijos bei Europos Komisija ir remia Europos Parlamentas.

Bendrai finansuojama pagal Europos Sąjungos programą „Erasmus+“

Europos Komisijos pagalba rengiant šį leidinį nereiškia pritarimo turiniui, nes jis atspindi tik autorių požiūrį, todėl Komisija negali būti laikoma atsakinga už jokią leidinyje pateikiamos informacijos naudojimą.

Šiame dokumente išdėstytos bet kurių asmenų nuomonės nebūtinai atspindi oficialųjį Agentūros, jos valstybių narių ar Europos Komisijos požiūrį.

Redaktoriai: agentūros darbuotojos Verity J. Donnelly ir Anthoula Kefallinou

Dokumento ištraukomis galima naudotis tik nurodžius šaltinį. Jis turėtų būti įvardijamas taip: Europos specialiojo ir inkluzinio ugdymo plėtros agentūra, 2017 m. *Visų įtraukiojo ugdymo mokinių pasiekimų gerinimas: Galutinė jungtinė ataskaita*. (red. V. J. Donnelly ir A. Kefallinou). Odensė, Danija

Siekiant užtikrinti didesnę prieinamumą, šis pranešimas pateikiamas 25 kalbomis ir elektronine forma Agentūros interneto svetainėje www.european-agency.org

Tai originalaus teksto anglų kalba vertimas. Jei kyla abejonių dėl informacijos vertime tikslumo, žr. originalų tekstą anglų kalba.

ISBN: 978-87-7110-733-3 (elektroninė)

© European Agency for Special Needs and Inclusive Education 2017

Sekretoriatas
Østre Stationsvej 33
DK-5000 Odense C Denmark
Tel. +45 64 41 00 20
secretariat@european-agency.org

Briuselio biuras
Rue Montoyer, 21
BE-1000 Brussels Belgium
Tel. +32 2 213 62 80
brussels.office@european-agency.org

TURINYS

ĮVADAS	5
BENDROJI INFORMACIJA	6
PROJEKTO NAUDA	7
REKOMENDACIJOS	9
Rekomendacijos mokyklų vadovams ir mokytojams	10
Rekomendacijos sistemos vadovams ir politikos formuotojams	12
PROJEKTO REZULTATAI	13
NAUDOTA LITERATŪRA	14

ĮVADAS

Visoje Europoje vis labiau pripažįstama, kad negebėjimas mokytis mokykloje ir neteisingumas turi didelį poveikį asmenims, o platesne prasme – visuomenei. Visų mokinių pasiekimų gerinimas laikomas ne tik politikos iniciatyva, bet ir etiniu imperatyvu.

Atsižvelgdama į valstybių narių pageidavimą, Europos specialiojo ir inkluzinio ugdymo plėtros agentūra (Agentūra) vykdė visų įtraukiojo ugdymo mokinių pasiekimų gerinimo (RA) projektą (2014–2017 m.). Projekto metu buvo tirti metodai, tiesiogiai arba netiesiogiai veikiantys jaunų žmonių motyvaciją ir gebėjimą mokytis. Tikėtina, kad taikant šiuos metodus padidės dalyvavimas ir įsitraukimas, sumažės mokyklos nebaigusiu asmenų asmenų skaičius ir, galiausiai, pagerės visų mokinių pasiekimai.

RA projekte dalyvavo mokiniai, mokytojai, mokyklų vadovai, tyrinėtojai ir tėvai / globėjai, taip pat vietos ir nacionalinės politikos formuotojai. Projekto metu siekta iširti strategijas ir mokymo metodus, geriausiai padedančius mokytis ir veiksmingai gerinančius visų mokinių pasiekimus. Taip pat buvo tirti būdai, kuriais mokyklų vadovai gali prisidėti prie:

- indėlių ir procesų, skirtų gerinti pasiekimus, plėtojimo, įgyvendinimo ir stebėsenos;
- mokinių ir tėvų / globėjų dalyvavimo mokymosi procese užtikrinimo;
- visų rūšių pasiekimų „matavimo“ ir pasekmių analizės, kurių duomenimis bus remiamasi per tolesnę plėtrą.

Šie klausimai buvo svarstomi nacionalinės ir vietos politikos kontekste. Vykdamt projektą buvo tiriama, kaip politika gali veiksmingai prisidėti prie mokslo bendruomenių organizacinių pokyčių įgyvendinimo ir padėti visiems suinteresuotiems asmenims bendradarbiauti siekiant pagerinti visų mokinių pasiekimus.

Projekte dalyvavo šios šalys: Airija, Austrija, Belgija (flamandų ir prancūzakalbių bendruomenės), Čekija, Danija, Estija, Graikija, Islandija, Ispanija, Italija, Jungtinė Karalystė (Anglija, Šiaurės Airija, Škotija ir Velsas), Kipras, Kroatija, Latvija, Lenkija, Lietuva, Liuksemburgas, Malta, Norvegija, Nyderlandai, Portugalija, Prancūzija, Slovakija, Slovėnija, Suomija, Švedija, Šveicarija, Vengrija ir Vokietija.

Vykdamt praktinę projekto veiklą dėmesio centru tapo trys mokslo bendruomenės:

- „Istituto Tecnico Agrario Sereni“ (aukštesnioji vidurinė mokykla) ir „Istituto Comprensivo Antonio Rosmini“ (pradinė ir žemesnioji vidurinė mokykla), Romoje, Italijoje;
- Mokyklų grupė Łajski mieste (pradinė ir žemesnioji vidurinė mokykla), Wieliszew bendruomenėje, Lenkijoje;

- Calderglen mokslo bendruomenė (Calderglen aukštoji mokykla ir Sanderson aukštoji mokykla – kartu veikiančios bendrojo ugdymo ir specialioji mokyklos), East Kilbride, JK (Škotija).

Kiekviena dalyvaujanti Agentūros valstybė narė dalyvauti projekte paskyrė po du dalyvius (tyrinėtoją ir mokyklos vadovą). Kiekvienas dalyvis buvo priskirtas prie vienos iš mokslo bendruomenių ir projekto metu joje du kartus apsilankė. Kiekviena mokslo bendruomenė nustatė darbo prioritetus ir naudojosį pagalba per internetinį projekto forumą. Atliekant literatūros apžvalgą buvo gauti projekto darbams reikšmingi mokslinių tyrimų duomenys (informacija pateikta www.european-agency.org/publications/reviews/raising-the-achievement-of-all-learners-in-inclusive-education-literature).

Prieš prasidedant praktinio darbo etapui ir pakartotinai projekto pabaigoje mokslo bendruomenės atliko savarankišką projekto apžvalgą. Daugiau informacijos apie savarankišką apžvalgą galima rasti adresu www.european-agency.org/resources/publications/raising-achievement-all-learners-self-review.

Kiti projekto duomenys buvo surinkti iš daugelio dalyvaujančių valstybių pateiktų išsamių ataskaitų ir politikos bei praktikos, skirtų gerinti mokinių pasiekimus, pavyzdžių. Šalies ataskaitas ir projekto koncepciją galima rasti adresu www.european-agency.org/agency-projects/raising-achievement.

Projekto metodika išsamiai aprašyta projekto apžvalginės ataskaitos *Raising the Achievement of All Learners in Inclusive Education: Lessons from European Policy and Practice* [Visų įtraukiojo ugdymo mokinių pasiekimų gerinimas: Europos politikos ir praktikos patirtis] priede (informaciją rasite adresu www.european-agency.org/resources/publications/raising-achievement-all-learners-project-overview).

BENDROJI INFORMACIJA

RA projekto darbas buvo grindžiamas Jungtinių Tautų (JT) vaiko teisių konvencija (1989 m.) ir JT neįgaliųjų teisių konvencija (2006 m.). Šiuose teisės aktuose numatytos teisėmis grindžiamo požiūrio visų mokinių atžvilgiu gairės. JT neįgaliųjų teisių komitetas išsamiau paaiškina apie teisę į įtraukųjį ugdymą komiteto *Bendrame komentare Nr. 4* (2016 m.) (informaciją rasite adresu www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRPD/Pages/GC.aspx). Šios konvencijos kartu su 4 JT darnaus vystymosi tikslu („dėl įtraukaus ir teisingo kokybiško švietimo užtikrinimo ir mokymosi visą gyvenimą galimybių visiems skatinimo“ – JT, 2015 m.) remia negalią turinčių mokinių teises. Jos užtikrina, kad šie mokiniai nebus izoliuojami arba atskirti nuo mokymosi drauge bendrojo ugdymo mokyklos bendrojoje klasėje (Europos agentūra, 2015 m.)

Svarbiausias RA projekto tikslas nėra pats įtrauktis, bet vertingų pasiekimų siekimas visiems mokiniams. Įtrauktis tampa pagrindiniu principu, padedančiu mokykloms geriau suprasti individualių mokinių skirtumus. Tokiu būdu padidinamas mokyklų gebėjimas visiems teikti nešališką ir kokybišką švietimą.

Projektas taip pat atitinka Europos lygiu nustatytus principus ir prioritetus. *Išvadose dėl įtraukties įvairovėje siekiant visiems užtikrinti aukštos kokybės švietimą* pabrėžiama, kad „lygybė bei teisingumas nėra tapatūs ir kad švietimo sistemos turi nutolti nuo tradicinės mąstysenos, pagal kurią „vienas metodas tinka visiems““ (Europos Sąjungos taryba, 2017 m., 4 p.). Europos Komisija (2017 m.) pažymi, kad siekiant aiškios strateginės vizijos ir visų mokinių patirtį bei rezultatus pagerinančio vadovavimo labai svarbu plėtoti mokytojų ir mokyklų vadovų gebėjimus ir vaidmenis. To galima pasiekti taikant įtraukią ir lanksčią politiką.

RA projekte nagrinėtos problemos, darančios įtaką įvairių poreikių turinčių mokinių, besimokant susiduriančių su skirtingais iššūkiais, patirčiai. Projekte pateikiama susisteminta įvairių švietimo sistemų informacija su įrodymais pagrįstų metodų, padedančių vystyti politiką ir praktiką, kad mokiniai galėtų sėkmingai mokytis, pavyzdžiais.

PROJEKTO NAUDA

RA projekto metu buvo sukurta visą Europą apimanti mokslo bendruomenė, sutelkianti skirtingas perspektyvas. Projekto dalyviai buvo skatinami neapsiriboti informacijos teikimu, bet kritiškai įvertinti politiką ir kūrybiškai apsvaistinti savo praktikos pagrindimą. Tiriant projekto mokslo bendruomenės išryškėjo poreikis kuo geriau panaudoti turimus išteklius skiriant intelektualinį ir socialinį kapitalą organizacinei plėtrai, pokyčiams ir augimui.

Kaip minėta, projektas patvirtina poreikį pereiti nuo kompensavimo požiūrio prie aktyvesnio intervencijos ir prevencijos požiūrio, kurie pagerintų visų mokyklų gebėjimą teikti aukštos kokybės pagalbą visiems mokiniams. Projekte palaikomas požiūris, kad įtraukusis ugdymas yra „megastrategija“, skirta pagerinti visų mokinių pasiekimus (Mitchell, 2014 m., 27 p.) sukuriant iššūkius, kuriais gerinamas mokytojų darbas ir vadovavimas mokyklai bei jos valdymas.

Projekto mokslo bendruomenių darbas atskleidė šių veiksnių privalumus:

- priemonės, skirtos rūpintis mokinių sveikata ir gerove ir juos palaikyti, kad būtų pripažinta, jog gebėjimai ir teigiamos savybės gali būti vystomi įdedant pakankamai pastangų ir atkaklumo;
- lanksčios mokymosi galimybės, užtikrinančios tęstinumą, perėjimą per mokymosi etapus ir mokymosi gyvenimui ir darbui aktualumą;

- bendras vadovavimas ir didesnis mokyklos darbuotojų bendradarbiavimas;
- bendradarbiavimas su tėvais, globėjais ir šeimomis siekiant padidinti mokinių siekius ir dalyvavimą;
- vietos bendruomenės ir darbdavių įtraukimas siekiant padidinti mokymo programų aktualumą ir galimybes susirasti darbą.

Projekte taip pat išryškėjo poreikis per „įtraukujį objektyvą“ stebėti mokyklų plėtrą. Visose mokyklos struktūrose ir procesuose (pvz., grupuojant mokinius, paskirstant darbuotojus, suteikiant prieigą prie programų ir platesnės veiklos, pripažįstant mokymąsi ir kvalifikacijas, paskirstant išteklius) daugiausia dėmesio reikėtų skirti teisingumui. Taip pat reikėtų tirti mokinių žinias ir gebėjimus, kad būtų užtikrintos lygios galimybės pasiekti rezultatų, reikšmingų sėkmei ateityje.

RA projekto metu taip pat buvo iškelta atsakingumo problema ir poreikis išspręsti rinka paremtų reformų ir teisingumo konfliktą imantis platesnės aprėpties ne tik pagal formalius testus vertinamų pasiekimų priemonių. Tokios priemonės apima asmeninius, socialinius ir platesnės aprėpties pasiekimus bei akademinis pasiekimus. Baigiamojoje RA projekto konferencijoje apklausus mokinius, jų požiūris į sėkmę gerokai skyrėsi. Tai patvirtina poreikį nuo siaurų, standartizuotų žinių matavimo priemonių pereiti prie labiau individualizuotų būdų, skirtų įvertinti įvairesnius ir patikimesnius mokymosi rezultatus.

RA projekto apklausos duomenys parodė, kad daugiausia dėmesio skiriant pagalbai mokytojams ir mokyklų vadovams gali padidėti mokyklos galimybės pagerinti visų mokinių pasiekimus. Per praktinį projekto darbą buvo atrasta mokytojų profesinių žinių ir kompetencijos stiprinimo būdų, kad būtų galima patenkinti įvairius mokinių poreikius. Dėl to mokytojai galės kurti naujoviškesnius būdus, skirtus organizuoti mokymąsi visiems asmenims. Šias žinias tinklais galima pristatyti tiek mokslo bendruomenėje, tiek už jos ribų (pvz., vietos universitetams, kitoms mokykloms / koledžams ir vietos specialistams) ir pagerinti įrodymais pagrįstos praktikos galimybes mokykloje.

Per RA apklausą tik keletas valstybių pranešė apie sistemingą suinteresuotųjų asmenų apklausų naudojimą kokybės užtikrinimo tikslais, nors tai gali reikšmingai prisidėti prie mokyklos gerinimo procesų. Projekto metu mokyklų vadovai ir mokytojai buvo skatinami dirbti su kitais taikant ciklinį savarankiškos apžvalgos procesą (daugiau informacijos galite rasti adresu www.european-agency.org/resources/publications/raising-achievement-all-learners-self-review). Projektas patvirtino idėją, kad ugdymo kokybės stebėjimas yra labai svarbus mokyklos pažangai. Stebint ugdymo kokybę galima geriau suprasti struktūras ir procesus bei jų poveikį visų mokinių rezultatams.

Galiausiai, projekto metu išryškėjo nuostatos, kurios suteikia ne tik lygias galimybes, bet ir užtikrina įtrauktį įvairovėje ir pažangą siekiant teisingumo. Šių nuostatų bendras bruožas yra siekis, kad visi suinteresuoti asmenys – mokytojai, mokiniai vadovai – ugdytų

mąstyseną, pagrįstą principu „nesėkmės skatina tobulėti“, pagal kurią pastangos ir atkaklumas prisideda prie sėkmės.

REKOMENDACIJOS

RA projektas parodė, kad norint pasiekti sėkmingų rezultatų ir užtikrinti teisingumą aukštos kokybės švietimo sistemose, reikia imtis konkrečių priemonių. Jų pavyzdžiai būtų:

- mokykloms ir sistemoms suteikti išteklių, kad būtų galima kuo anksčiau imtis priemonių ir padėti prasčiau besimokantiems mokiniams ir mokiniams, kuriems kyla rizika nebaigti mokyklos;
- siūlyti pažangius metodus ir pagal asmeninius poreikius pritaikytus skirtingų mokinių mokymo būdus;
- palaikyti stiprią strateginę vadovybę, skiriančią daug dėmesio teisingumui ir visų mokinių mokymosi pasiekimų gerinimui.

Išvardytos priemonės rodo, kad reikalinga išsami visos sistemos apžvalga siekiant užtikrinti įvairių sistemos lygių ir politikos sričių nuoseklumą. Svarbu nepamiršti, kad norint sėkmingai įgyvendinti rekomendacijas mokyklos lygiu, reikalingas palankus politikos kontekstas regioniniu / nacionaliniu lygiu.

RA projekto veiklos išskėlė idėją, kad įtrauktį – ir pasiekimų gerinimą – mokyklose veikia, pavyzdžiui, pedagogika, pagalba mokantis, vadovavimas, mokinio gerovė ir dalyvavimas, mokymosi programa, darbas bendradarbiaujant, mokyklos organizacija ir pagalbos sistema. Projekto metu buvo tiriamos šios esminės sritys ir pateikiama pavyzdžių apie tai, kaip politiką ir praktiką galima pagerinti tiek nacionaliniu, tiek vietos / mokyklos lygiu. Projekto metu dėmesys taip pat buvo skiriamas politikai ir praktikai, kuriomis plėtojami kolektyviniai visų suinteresuotų asmenų, ir, svarbu pažymėti, pačių mokinių gebėjimai, kad būtų skatinama mokyklos pažanga.

Toliau pateiktos projekto rekomendacijos skirtos dviem pagrindinėms tikslinėms grupėms:

- mokyklų vadovams ir mokytojams;
- sistemos vadovams (vietos / regioniniu ar nacionaliniu lygiu) ir politikos formuotojams.

RA projekto nauda atskleidžia ankstesnio Agentūros darbo rezultatus ir rekomendacijas, nurodytas toliau.

Rekomendacijos mokyklų vadovams ir mokytojams

Mokyklos vadovai atlieka svarbų vaidmenį vykdant bet kokią švietimo reformą. Jie privalo

teikti pirmenybę teisingumui ir puikiems visų rezultatams priimdami atitinkamus sprendimus, susijusius su mokinių suskirstymu grupėmis, darbuotojų paskirstymu, prieiga prie programos ir akreditavimo galimybių bei išteklių paskirstymu. Jie taip pat privalo remti nuolatinį visų mokytojų ir suinteresuotųjų šalių profesinį mokymąsi.

Mokyklų vadovai ir mokytojai turėtų:

- **Suburti stiprią vadovų komandą ir paskirstyti užduotis suinteresuotiems asmenims, kad būtų užtikrintas nuoseklumas ir saugus dalyvavimas.** Prie pagrindinių užduočių priskiriamas efektyvus vidinių ir išorinių duomenų / informacijos naudojimas siekiant užtikrinti, kad pokyčiais (mokymo ir mokymosi, programos, vertinimo ir mokyklos organizavimo) būtų suteiktos lygios galimybės visiems mokiniams, ir kad visi suinteresuoti asmenys prisidėtų prie mokyklų peržiūros ir plėtros.
- **Sukurti mokyklos moralinius principus, skatinančius pagarbius santykius tarp visų suinteresuotų asmenų.** Kalboje, kuri naudojama kalbant apie mokinius, turėtų būti vengiama įvardijimo / skirstymo į kategorijas. Visi darbuotojai turėtų prisiimti atsakomybę už visų mokinių sėkmę ir gerovę taikant lanksčias organizavimo formas. Vykstant dialogui turėtų būti susitelkiama į „apgalvotą planavimą, kad visi mokiniai pasiektų sėkmę“ (EENET, 2017 m.), siekiant sudaryti individualizuotų galimybių pažangai. Vykstant dialogui taip pat reikėtų išklausti mokinių nuomonę ir taip pagerinti dalyvavimą ir įsitraukimą.
- **Užtikrinti įrodymais pagrįstą ugdymą ir ugdymąsi.** Mokyklos turėtų aktyviai dirbti su mokslinių tyrimų organizacijomis, kad pagrįstų naujoviškus metodus ir įgalintų visų mokinių pažangą. Siekiant užtikrinti prieigą prie esamų mokslinių tyrimų duomenų, reikėtų plėtoti sistemas / partnerystes. Jos taip pat turėtų remti mokslinių tyrimų veiklą mokykloje, o šiai profesinio mokymosi ir plėtros bendradarbiaujant formai turėtų būti skirta pakankamai laiko.

Per RA projekto veiklas buvo dar labiau sustiprintos per ankstesnius Agentūros projektus pateiktos rekomendacijos, kuriomis mokyklų vadovai ir mokytojai skatinami:

- **Numatyti lanksčias programas, aktualias visiems mokiniams.** Jos neturėtų apsiriboti akademinio turiniu, o apimti ir platesnius įgūdžius, skirtus pasirengti gyvenimui, darbui ir asmeniniam tobulėjimui (pvz., asmeninius / socialinius įgūdžius, menus, sportą ir pan.). Mokyklose mokiniams turėtų būti sukuriama galimybės rinktis, kad jie labiau įsitrauktų į veiklą, ir turėtų būti pasirūpinama tolesniu švietimu, mokymu ir įdarbinimo galimybėmis, kad mokyklose visi jauni žmonės būtų paruošiami pozityviai ir tvariai ateičiai.
- **Vystyti mokytojų ir suinteresuotųjų šalių „vertinimo raštingumą“**, kad jie galėtų:
 - naudoti vertinimo informaciją dirbdami su mokiniais ir palaikyti tolesnį mokymąsi;

- dirbti su kolegomis ir dalytis savo standartų suvokimu ir mokinių pažangos vertinimu, kad būtų išlaikyti dideli lūkesčiai.

• **Sukurti struktūras / procesus, kurie padeda bendradarbiauti su šeimomis ir ekspertų tarnybomis** (pvz., sveikatos, socialinių paslaugų ir pan. sričių profesionalais), kad būtų gerinama pagalba visiems mokiniams, ypač negalių ir (arba) specialiųjų poreikių turintiems mokiniams ir tiems, kuriems reikalinga sudėtingesnė pagalba. Siekiant vystyti visų mokslo bendruomenės suinteresuotų asmenų gebėjimus ir galimybes bei išvengti mokinių stigmatizavimo / segregacijos, turi būti dalijamasi specialistų žiniomis.

Rekomendacijos sistemos vadovams ir politikos formuotojams

Atsižvelgiant į naujų mokslinių tyrimų ir projekto duomenis, sistemos vadovai ir politikos formuotojai turėtų remti bendradarbiavimo mokyklose ir tarp jų metodus. Jie taip pat turi užtikrinti, kad mokyklų vadovams suteiktos galimybės dirbti strategiškai ir ugdyti visų darbuotojų gebėjimus. Bėgant laikui darbuotojų paskirstymas ir paskyrimas į mokyklas / mokslo bendruomenes turi išlikti stabilus, kad būtų galima palaikyti veiksmingus santykius ir užtikrinti visų mokinių teisingesnius rezultatus ir aukštesnius pasiekimus.

Sistemos vadovai ir politikos formuotojai turėtų:

- **Kurti informacijos apie tai, kas veiksminga, rinkimo ir dalijimosi ja būdus**, kad būtų užtikrinta, jog rengiantis formuoti, įgyvendinti ir vertinti politiką iš pradžių būtų remiamasi duomenimis. Mokyklos / mokslo bendruomenės turėtų bendradarbiauti siekdamos formuoti įrodymais pagrįstą praktiką, gerinti vadovavimą ir užtikrinti nuolatinį mokytojų profesinį tobulėjimą.

RA projekto veiklos, atsižvelgiant į ankstesnius Agentūros projektus, taip pat skatina sistemos vadovus ir politikos formuotojus:

- **Skatinti nacionalinį dialogą siekiant suformuoti bendrą įtraukiojo ugdymo supratimą.** Įtraukusis ugdymas turėtų būti suprantamas kaip principas, skatinantis visų mokinių pažangą ir pasiekimus sistemoje, kurioje visiems suteikiamos galimybės mokytis, užuot susitelkus į talpinimo problemas ar kompensacinius metodus.
- **Stiprinti bendradarbiavimą tarp nacionalinių ministerijų / departamentų, kurie atlieka pagrindinį vaidmenį švietime ir teikiant pagalbą mokiniams ir jų šeimoms.** Toks bendradarbiavimas sudarytų lengvesnes sąlygas bendram tarnybų darbui vietas lygiu, kad būtų užtikrintas veiksmingas komandinis darbas su kiekvienos bendruomenės

mokiniais / šeimomis, turinčiomis didelių poreikių. Nacionalinė politika taip pat turėtų remti mokslo bendruomenių pastangas glaudžiau bendradarbiauti su tėvais / šeimomis ir pripažinti, kad tai pagrindinis mokinio sėkmės veiksnys.

• **Užtikrinti aiškumą dėl ugdomojo ir apibendrinamojo vertinimo funkcijų ir siekti sukurti integruotą vertinimo sistemą, kuri atitinka tikslą ir apima visus mokinius.**

Vertinimo ir pasiekimų patvirtinimo sistemos turėtų būti kuriamos taip, kad būtų pripažintos platesnės mokymosi galimybės, sėkmė bei akademiniai gebėjimai ir užtikrinta, kad skirtingi galimi būdai bus vertinami vienodai. Turėtų būti įtrauktos tinkamos galimybės mokiniams, patiriantiems sudėtingesnių mokymosi trukdžių (pvz., turinčių pažinimo sutrikimų).

• **Užtikrinti, kad pradinio pedagoginio išsilavinimo ir nuolatinio profesinio tobulėjimo politikoje pagrindinis dėmesys būtų skiriamas įtraukiamam ugdymui, teisingumui ir įvairovei.**

Pradinis pedagoginis išsilavinimas ir nuolatinis profesinis tobulėjimas turėtų ugdyti mokytojų požiūrius, vertybes ir sugebėjimus, įgalinti juos naudoti duomenis ir veiksmingai apmąstyti bei įvertinti savo darbą, kad būtų užtikrintas tobulėjimas didžiausią dėmesį skiriant teigiamiems visų mokinių rezultatams.

• **Peržiūrėti atsakingumo ir kokybės užtikrinimo mechanizmus siekiant užtikrinti, kad jie suderinti ir remia įtraukią plėtrą.** Tokios struktūros ir procesai turėtų suteikti informacijos apie prieigą ir teisingumą indėlių, procesų ir rezultatų atžvilgiu būdais, kurie neiškraipo praktikos ar neizoluoja pažeidžiamų mokinių. Jie taip pat turėtų įgalinti mokyklas susitelkti į visų mokinių pažangą bei pasiekimus, o ne tik į tai, ką galima nesunkiai išmatuoti.

Galiausiai, politikos formuotojai turėtų investuoti į trumpalaikius rezultatus, nes tai galimai leistų sutaupyti lėšų ilgalaikėje perspektyvoje. Vykdam bet kokią reformą jie turėtų nustatyti realius laikotarpius. Tai turi įtakos sprendimų priėmimui per politinius ciklus, kurie gali būti per trumpi, kad būtų galima pamatyti kokių nors įvestų pokyčių poveikį.

Šiais pokyčiais reikia holistiškai, vykdam didesnio masto permainas, spręsti socialinę ir ugdymo nelygybę. Nedidelio masto permainomis negalima kompensuoti sistemos, kuri iš esmės neteisinga, neteisingumo problemų.

PROJEKTO REZULTATAI

Daugiau informacijos rasite projekto interneto svetainėje: www.european-agency.org/agency-projects/raising-achievement. Tai apima projekto koncepciją ir ataskaitas apie atskirų valstybių pasiekimų gerinimo metodus. Per projektą taip pat buvo pasiekti šie

rezultatai:

- Projekto apžvalgos ataskaita: *Raising the Achievement of All Learners in Inclusive Education: Lessons from European Policy and Practice* [Visų įtraukiojo ugdymo mokinių pasiekimų gerinimas: Europos politikos ir praktikos patirtis]. Informacijos rasite adresu www.european-agency.org/resources/publications/raising-achievement-all-learners-project-overview
- *Raising the Achievement of All Learners: A Resource to Support Self-Review* [Visų mokinių pasiekimų gerinimas: Priemonė, remianti savarankišką apžvalgą]. Informacijos rasite adresu www.european-agency.org/resources/publications/raising-achievement-all-learners-self-review
- *Raising the Achievement of All Learners in Inclusive Education – Literature Review* [Visų įtraukiojo ugdymo mokinių pasiekimų gerinimas – literatūros apžvalga]. Žr.: www.european-agency.org/publications/reviews/raising-the-achievement-of-all-learners-in-inclusive-education-literature
- Guidance for teachers and school leaders [Rekomendacijos mokytojams ir mokyklų vadovams]. Informacijos rasite adresu www.european-agency.org/agency-projects/raising-achievement.

NAUDOTA LITERATŪRA

Enabling Education Network (EENET), 2017 m. *Quote of the Week* [Savaitės citata]. 2017 m. liepos 10 d. twitter.com/GlobalEENET/status/884318037763141632 (paskutinį kartą prisijungta 2017 m. spalį)

Europos Komisija, 2017 m. *Teachers and school leaders in schools as learning organisations. Guiding Principles for policy development in school education* [Mokytojai ir mokyklų vadovai mokyklose kaip mokymo organizacijose. Pagrindiniai politikos dėl vidurinio išsilavinimo formavimo principai]. ET 2020 darbo grupės mokyklų klausimais ataskaita, 2016–2018 m. ec.europa.eu/education/sites/education/files/teachers-school-leaders-wg-0917_en.pdf (paskutinį kartą prisijungta 2017 m. spalio mėn.)

Europos Sąjungos Taryba, 2017. *Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių Vyriausybės atstovų išvados dėl įtraukties įvairovėje siekiant visiems užtikrinti aukštos kokybės švietimą*. 2017/C 62/02. eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2017.062.01.0003.01.LIT (paskutinį kartą prisijungta 2017 m. spalio mėn.)

Europos specialiojo ir inkluzinio ugdymo plėtros agentūra, 2015 m. *Agentūros pozicija dėl įtraukiojo ugdymo sistemų*. Odensė, Danija. www.european-agency.org/publications/brochures-and-flyers/agency-position-on-inclusive-education-systems-flyer (paskutinį kartą prisijungta 2017 m. rugpjūčio mėn.)

Jungtinės Tautos, 1989 m. *Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija*. New York: Jungtinės Tautos

Jungtinės Tautos, 2006 m. *Jungtinės Tautos Neįgaliųjų teisių konvencija*. New York: Jungtinės Tautos. www.un.org/development/desa/disabilities/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities-2.html (paskutinį kartą prisijungta 2017 m. rugsėjo mėn.)

Jungtinės Tautos, 2015 m. *Darnaus vystymosi tikslai. 4 tikslas: Kokybiškas švietimas*. www.undp.org/content/undp/en/home/sustainable-development-goals/goal-4-quality-education.html (paskutinį kartą prisijungta 2017 m. rugsėjo mėn.)

Mitchell, D., 2014 m. *What Really Works in Special and Inclusive Education: Using Evidence-Based Teaching Strategies [Kas yra veiksminga specialiajame ir įtraukiajame švietime: įrodymais pagrįstų strategijų taikymas]*. London: Routledge

Sekretoriatas:

Østre Stationsvej 33
DK-5000
Odense C
Denmark
Tel. +45 64 41 00 20
secretariat@european-agency.org

Briuselio biuras:

Rue Montoyer 21
BE-1000
Brussels
Belgium
Tel. +32 2 213 62 80
brussels.office@european-agency.org

www.european-agency.org